

Προς:

Charles Michel, Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Ursula von der Leyen, Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

21 Φεβρουαρίου 2024

Θέμα: Άμεσος κίνδυνος της αρμενικής πολιτιστικής κληρονομιάς του Ναγκόρνο-Καραμπάχ

Η αρμενική πολιτιστική και θρησκευτική κληρονομιά χιλιετιών στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ κινδυνεύει άμεσα.

Έτσι, παραβιάζεται κατάφωρα το Διεθνές Δίκαιο και η νομικά δεσμευτική εντολή του Διεθνούς Δικαστηρίου της 7ης Δεκεμβρίου 2021. Αυτοί οι χώροι αποτελούν σημαντικό μέρος της χριστιανικής κληρονομιάς και είναι καθήκον μας να διασφαλίσουμε την προστασία τους.

Στον απόηχο του πολέμου του 2020, τα εδάφη που κατελήφθησαν από το Αζερμπαϊτζάν περιλαμβάνουν εμβληματικά μνημεία αρμενικής πολιτιστικής και θρησκευτικής κληρονομιάς, όπως εκκλησίες, μνημεία, σταυρόπετρες (χατσκάρ), νεκροταφεία, αγάλματα και αρμενικές επιγραφές, που καταστρέφονται μεθοδικά, επίσημα ή ανεπίσημα από το αζερικό βαθύ κράτος, καθ' υπόδειξη του καθεστώτος Αλιγιέφ.

Η κυβέρνηση του Αζερμπαϊτζάν, αρνείται τις αποδείξεις και ισχυρίζεται ότι «είναι ανεκτική και πρόθυμη να διατηρήσει τα μνημεία του χριστιανικού πολιτισμού», ωστόσο στην πραγματικότητα η καταστροφή και η αλλοτρίωση συνεχίζεται αδιάκοπα.

Το Αζερμπαϊτζάν αγνοεί και τη νομικά δεσμευτική διάταξη του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου της 7ης Δεκεμβρίου 2021, βάσει της οποίας υποχρεούται να αποτρέπει και να τιμωρεί πράξεις βανδαλισμού κατά της αρμενικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

Το ίδιο επισημαίνει και το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 10ης Μαρτίου 2022, σχετικά με την καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ, με τη στήριξη του πανευρωπαϊκού κινήματος «Europa Nostra» για την πολιτιστική κληρονομιά.

Η Αζερμπαϊτζανή υπουργός πολιτισμού το Φεβρουάριο του 2022 προέβη στη σύσταση της λεγόμενης «ομάδας εργασίας ειδικών για να αφαιρεθούν εικονικά ίχνη που γράφτηκαν από Αρμένιους σε αλβανικούς θρησκευτικούς ναούς» ένα πραγματικό εντυπωσιακό παράδειγμα οργουελιανής παραποίησης της πραγματικότητας.

Αμέσως μετά τη στρατιωτική επίθεση της 19ης Σεπτεμβρίου και την έξοδο των Αρμενίων του Ναγκόρνο-Καραμπάχ, το Αζερμπαϊτζάν προχώρησε στην καταστροφή του σταυρού που βρισκόταν κοντά στο Στεπάνακερτ και επιχείρησε να οικειοποιηθεί και να διαστρεβλώσει την ταυτότητα του Gandzasar, που είναι ένα τα πιο πλέον περίφημα μεσαιωνικά αρμενικά μοναστήρια.

Σημειώνεται ότι περισσότεροι από 140.000 Αρμένιοι του Ναγκόρνο-Καραμπάχ αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες του, ως αποτέλεσμα της εθνοκάθαρσης που εφάρμοσαν οι Αζερμπαϊτζανοί. Οι Αρμένιοι του Ναγκόρνο-Καραμπάχ πλέον είναι μακριά από τα σπίτια, τις παραδόσεις, τις τελετές και την κοινοτική ζωή τους. Άρα, η άυλη κληρονομιά τους έχει χαθεί εντελώς.

Τούτων λεχθέντων, καλείστε όπως:

- Καθορίσετε προθεσμία για το καθεστώς Αλίγεφ ώστε να επιτρέψει την πρόσβαση των διεθνών αποστολών παρακολούθησης, αξιολόγησης και διερεύνησης στην περιοχή,
- Καθορίσετε προθεσμίας στο καθεστώς Αλίγεφ για να επιτρέψει την πρόσβαση ιδιαίτερα της αποστολής της UNESCO στην περιοχή,
- Διασφαλίσετε το δικαίωμα επιστροφής των Αρμενίων του Ναγκόρνο-Καραμπάχ στην πατρίδα τους στο πλαίσιο των διεθνών μηχανισμών που θα εγγυώνται την ασφάλειά τους,
- Επιβάλλετε κυρώσεις κατά του καθεστώτος Αλίγεφ για κατάφωρη παραβίαση των νομικά δεσμευτικών αποφάσεων του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου και του διεθνούς δικαίου,
- Υποστηρίξετε την εγκατάσταση κάμερας παρακολούθησης σε κάθε ένα από τα αρμενικά μνημεία πολιτιστικής κληρονομιάς στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ, για την παρακολούθηση αυτών των τοποθεσιών σε πραγματικό χρόνο από οποιοδήποτε σημείο στον κόσμο, ως μια οικονομικά αποδοτική λύση για την αποφυγή περαιτέρω καταστροφής,
- Φέρετε αποτελεσματικά μέτρα για την προστασία της εδαφικής κυριαρχίας της Αρμενίας, με πλήρη παύση του εμπορίου ΕΕ-Αζερμπαϊτζάν, σε περίπτωση κατοχής έστω και μιας σπιθαμής γης της Δημοκρατίας της Αρμενίας.

Οι Αρμένιοι του Ναγκόρνο-Καραμπάχ έχουν δικαίωμα να επιστρέψουν στην πατρίδα τους, να απολαύσουν τα πολιτιστικά τους δικαιώματα και να αποκαταστήσουν την υλική και άυλη κληρονομιά τους.

Η αρμενική πολιτιστική και θρησκευτική κληρονομιά αποτελεί θεμελιώδες μέρος της κοινής μας ευρωπαϊκής κληρονομιάς και αναμένουμε από την Ευρωπαϊκή Ένωση να λάβει ενεργά μέτρα για την προστασία της.

**Με εκτίμηση,
Εμμανουήλ Φραγκός**